

PAPER DETAILS

TITLE: Koronavirüs Salgini Sürecinde Ortaokul Öğretmenlerinin Çevrim İçi Öğrenmeye İlişkin Algıları

AUTHORS: Yasemin KARAL,Ayşe ÖZCELEP

PAGES: 62-70

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2531313>

Koronavirüs Salgını Sürecinde Ortaokul Öğretmenlerinin Çevrim İçi Öğrenmeye İlişkin Algıları

Secondary School Teachers' Perceptions Regarding Online Learning During the Coronavirus Epidemic

Yasemin KARAL
Ayşe ÖZCELEP

Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim
Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim
Teknolojileri Eğitimi Bölümü,
Trabzon, Türkiye

ÖZ

K12 düzeyinde çevrim içi öğrenme araştırmacıların ilgisini çekmektedir. Özellikle korona virüs salgını ile birlikte tüm eğitim seviyelerinde bir çıkış yolu hâline gelmiştir. Bu kapsamda sunulan çalışmanın amacı, salgın sürecinde acil olarak çevrim içi öğrenmeye dâhil olan ortaokul öğretmenlerinin bu kavrama ilişkin algılarını ortaya koymaktır. Araştırma, 2020–2021 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Trabzon ilinde, korona virüs salgını nedeniyle eğitim öğretimin kesintiye uğradığı ve acil uzaktan eğitime geçişin yaşandığı süreçte, çevrim içi ders vermiş gönüllü 111 ortaokul öğretmeni ile gerçekleştirilecektir. Nitel araştırma desenlerinden olgu bilim araştırmanın yöntemi olarak belirlenmiştir. Katılımcılardan “Çevrim içi öğrenme ... gibidir/benzer; Çünkü ...” cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Çevrim içi form aracılığıyla katılımcılardan alınan veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Yapılan analizler, ortaokul düzeyinde eğitim veren öğretmenlerin çevrim içi öğrenme kavramına ilişkin hem olumlu hem de olumsuz algılara sahip olduğunu ortaya koymuştur. Öğretmenlerin metaforlarının incelenmesiyle elde edilen veriler, altyapı, etkileşim, motivasyon ve verim olmak üzere 4 kategori altında toplanmıştır. Pandemi sürecinde çevrim içi öğrenmeye acil geçiş ile zorunlu olarak dâhil olan katılımcıların azımsanmayacak bir oranının çevrim içi öğrenmeye sıcak baktıkları ve etkili ya da verimli olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Çevrim içi öğrenmeyi eğitimin geleceği, global bir sınıf, fırsat eşitliği, hayatın kendisi olarak değerlendiren öğretmenler olmuştur. Bu çerçevede salgın sonrasında ortaokul düzeyinde çevrim içi öğrenmenin potansiyelini derinlemesine irdeleyen araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Metafor, çevrim içi öğrenme, ortaokul, öğretmen

ABSTRACT

K12 online learning is of interest for researchers, and it has become a way out for all education levels with the emergence of the COVID-19 pandemic. The aim of this research is therefore to reveal the perceptions of secondary school teachers concerning online learning who found themselves in this mode of teaching in no time during the epidemic. The research was carried out with 111 teachers who taught online classes in secondary schools during the spring term of the 2020–2021 academic year when face-to-face formal education was interrupted and distant education immediately became the mainstream due to the COVID-19 in the province of Trabzon, as in the rest of Turkey. The participants took part on a voluntary basis. As a qualitative research design, phenomenology was used in the research. For collecting data, the participants were given online forms on which they were required to complete the statement, “Online learning is like/similar to... because...” The participants’ responses were analyzed with content analysis. It was seen that the participants have both positive and negative perceptions about the concept of online learning. During the data analysis, the metaphors used by the teachers were analyzed and summarized in four categories as “infrastructure,” “interaction,” “motivation,” and “efficiency.” According to the results, a considerable number of the participating teachers, who had nothing to do but start online teaching due to the urgent transition to this learning environment, have a positive impression about online learning, and they consider it to be effective or efficient. Some of the teachers regard online learning as the future of education, a global classroom, equality of opportunities, and as life itself. In the light of these findings, it is recommended to conduct further research into the potential of online learning at secondary school level after the pandemic is over.

Keywords: Metaphor, online learning, secondary school, teacher

Geliş Tarihi/Received: 17.10.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 21.03.2022

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Yasemin KARAL
E-mail: yaseminkaral@trabzon.edu.tr

Cite this article as: Karal, Y., & Özcelep, A. (2022). Secondary school teachers' perceptions regarding online learning during the coronavirus epidemic. *Educational Academic Research*, 45, 62-70.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

Çevrim içi öğrenme, öğrenmenin internet ya da bilgisayar ağı üzerinden gerçekleştirildiği bir modeldir. Çevrim içi öğrenme ortamında zamandan ve mekândan bağımsız olarak bireyler kendi öğrenme hızlarında, internet ya da bilgisayar ağı üzerinden öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirir (Yılmaz ve ark. 2005). Yurdugül ve Sırakaya (2013), çevrim içi öğrenmeyi şöyle tanımlamaktadır: “*Öğrencilerin geleneksel öğrenme-öğretme etkinliklerinden farklı ortamda, birçok öğrenme kaynağına ulaşarak ve sınıf ortamında olduklarından daha fazla etkileşim içine girerek öğrenmeyi gerçekleştirdikleri bir süreçtir.*” Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması, bireysel ya da kendi hızında çalışma imkânı vermesi, ölçme araçlarındaki esneklik, öğrenci-içerik ve öğrenci-öğretmen iletişim ya da etkileşim olanakları ve teknolojiden daha fazla faydalanma imkânı sunması gibi avantajları çevrim içi öğrenmeyi her geçen gün daha popüler hâle getirmektedir (Karahana ve ark. 2020).

Türkiye ve dünyada yükseköğretim seviyesinde çevrim içi öğrenme faaliyetleri yaygın bir şekilde sürdürülmektedir (Celen ve ark. 2018). Barbour (2010), Amerika Birleşik Devletleri’nde K-12 düzeyinde web tabanlı veya çevrim içi öğrenmenin kullanımının 1990’ların başından beri uygulandığını bildirmektedir. Cavanaugh ve ark. (2009), K-12 çevrim içi öğrenim programlarının giderek yaygınlaştığına ancak bu alanda yapılan bilimsel çalışmaların sınırlı olduğuna işaret etmektedir. Bozkurt (2020), koronavirüs salgını ile K-12 düzeyinde çevrim içi öğrenmenin yeni normal olduğunun altını çizmiştir. Koronavirüs salgını ile tüm eğitim kurumlarında zorunlu olarak uzaktan eğitime geçiş yapılması, çevrim içi öğrenme kavramını eğitim öğretimin ayrılmaz bir parçası hâline getirmiştir. Bu dönemde eğitimin devamlılığını sağlamak amacıyla acil uzaktan eğitim süreçleri uygulamaya konmuştur (Bozkurt & Sharma, 2020). Bu kapsamda, Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden çevrim içi öğrenme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine yönelik gerekli altyapıyı sağlamış ve ilk, orta ve lise öğrencilerine yönelik çevrim içi dersler yapma fırsatı sunulmuş ve süreç yönetilmeye çalışılmıştır (Doğan & Doğan, 2021).

Cantürk ve Cantürk (2021)’a göre acil uzaktan eğitim, “*Kriz anında yüz yüze eğitimin teknoloji ortamına geçici olarak aktarılmasıdır.*” Acil uzaktan eğitim ve uzaktan eğitim birbirinden farklı olduğunu ve acil uzaktan eğitimin uzaktan eğitim kadar esneklik sağlayamayabileceğinin altını çizmiştir. Yüz yüze ortamlar için hazırlanan müfredat ve ders materyalleri çevrim içi ortama taşınmakta, öğretmen ve öğrenciler aşına olmadıkları yeni yöntem ve uygulamalarla karşı karşıya kalabilmektedir.

Metafor ve Çevrim içi Öğrenme

Kavramlar, düşüncelerimizi ve eylemlerimizi yönlendiren zihinsel olgulardır ve kendimizi algılamamızı ve bu dünyada konumlandırmamızı ve diğer insanlarla ilişkilerimizi etkilemektedir (Yılmaz ve ark. 2013). Metafor kelimesi Yunanca “metapherein” kelimesinden gelir ve “meta” kelimesi öte, aşırı, değişmek; “pherein” kelimesi aktarmak, taşımak yüklemek anlamlarına gelmektedir (Hardal, 2016). Bu iki kelimenin birleşmesiyle “metapherein” kelimesi oluşmaktadır. TDK (2021), “metafor” sözcüğünü “*bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma, mecaz*” şeklinde tanımlamaktadır. Arslan ve Bayrakçı (2006), metaforların özelliklerini şu şekilde sıralamıştır:

- Metaforlar var olan bilginin zihinde uzun süre kalmasını sağlarken yeni kavramların öğreniminde etkili olur.

- Kavramların soyuttan somuta ya da somuttan soyuta aktarılmasına yardımcı olur.
- Kişilerin kendi anlama kapasitelerini fark etmeleri ve potansiyellerini görmelerine yardımcı olur.
- Dış dünyayı anlamlandırmada bireylere yardımcı olur.

Kavramların nasıl algılandığını anlamak amacıyla metaforlar kullanılmaktadır (Aydın, 2013). Metaforlar aynı zamanda kişilerin dünya görüşlerini yansıtan bir düşünce biçimi olma özelliği taşımaktadır (Duran & Aladağ, 2018). Öğretim ilkelerinden olan bilinenden bilinmeyene ilkesi gereği bireylerin kendi bilişsel dünyalarındaki bir kavramdan yola çıkarak anlaması daha zor olan kavramların öğrenilmesine metaforların katkıda bulunduğu düşünülmektedir (Korkmaz & Ünsal, 2016). Son yıllarda teknolojideki gelişmeler eğitim hayatına yeni kavramların girmesine yol açmıştır. Öğrenci, öğretmen ve öğretmen adaylarının yeni kavramlara yönelik algılarını belirlemek amacıyla bir çok metafor analizi araştırması yapılmaktadır. Araştırmalarda, katılımcıların ürettikleri metaforlara anlamlı bir gerekçe sunmaları beklenir.

Çevrim içi öğrenme ya da yakın ilişkili kavramların öğretmen ya da öğrenciler tarafından nasıl algılandığına yönelik metaforların kullanıldığı çalışmalar vardır. Salgın öncesinde çevrim içi öğrenmeye yönelik algıları belirlemek için metafor analizinin kullanıldığı çalışmaların kapsamına bakıldığında daha çok üniversite öğrencilerinin örneklem olarak ele alındığı çalışmalar dikkat çekmektedir. Yılmaz ve Güven (2015), öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Bir grup öğretmen adayı bir lisans dersini uzaktan eğitim yolu ile alırken diğer grup teorik olarak almıştır. Dersi uzaktan eğitim yoluyla ders alan öğretmen adaylarının, diğer adaylara kıyasla daha olumsuz algılara sahip oldukları tespit edilmiştir. Fidan (2017), farklı karma eğitim programlarına kayıtlı üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim kavramına ilişkin algılarını incelediği çalışmada metaforların öğrenim görülen bölüme göre anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Uzaktan eğitimi “meyve,” “ağaç,” “kütüphane,” “serum,” “kuş,” “özgürlük” gibi metaforlara benzeten öğrencilerin yanında “boş iş,” “gereksiz ders” ya da “ehliyetsiz araba kullanma” gibi metaforlara benzeten öğrenciler olmuştur.

Erten (2020), öğretmen adaylarının sanal sınıf kavramına ilişkin algılarını incelemiş ve gerçek sınıflar ile sanal sınıfların aynı olduğunu düşünen öğrenci sayısının fazla olduğunu ortaya konulmuştur. Diğer taraftan sosyal etkileşim sorunu ya da izolasyon hissini ortaya çıkaran metaforların da var olduğuna değinilmiştir. Çivril ve ark. (2018), Uzaktan Eğitim Meslek Yüksek Okulu’nda eğitimlerine devam eden öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algılarını incelemiştir. 18–28 yaş aralığında, genel olarak kadın ve çalışan bireylerden oluşan katılımcıların çoğunluğunun olumlu bakış açısına sahip olduğu, olumsuz olan çok azının ise çoğunlukla etkileşim başlığı altında olduğu görülmüştür. Eş zamanlı ve eş zamansız yürütülen dersler sayesinde bireysel öğrenme; uygun öğretim programını seçebilme, zaman ve mekân sınırlamasının olmaması gibi özellikler olumlu bakış açısının altında yatan önemli sebepler olarak belirtilmiştir.

Salgın sürecinde çevrim içi öğrenmeye yönelik algıları belirlemek için metafor analizinin kullanıldığı çalışmaların kapsamına bakıldığında çeşitli eğitim seviyelerinden öğrenci ve öğretmenlerin örneklem olarak ele alındığı çalışmaların var olduğu görülmektedir. Doğan ve Doğan (2021), ortaokul ve lise öğrencilerinin uzaktan eğitim kavramına ilişkin algılarını ortaya çıkarmayı amaçlamış ve öğrenciler tarafından oluşturulan metaforların genel olarak olumsuz olduğu ortaya konulmuştur. Öğrencilerin oluşturdukları

metaforlar, “*kaygı verici, zor, yalnızlık, anlamsız ve sıkıcı bir unsur olarak uzaktan eğitim*” gibi 5 kategoride ele alınmış ve öğrencilerin uzaktan eğitimi sıkıcı ve zor buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Demirebilek (2021), üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretim kavramına ilişkin metaforik algılarını incelediği çalışmasında oluşturulan metaforları olumlu ve olumsuz olmak üzere iki ana kategoride ele almıştır. Olumsuz metaforların daha sık tekrar edildiğini ortaya koyan çalışmada, kavramın tanımından ziyade uygulamadaki hatalara vurgu yapıldığı, sosyalleşme ve iletişim sorunlarının altının çizildiği görülmüştür. Bozkurt (2020), ilköğretim öğrencilerinin acil uzaktan eğitime yönelik algılarını incelediği çalışmasında ortaya çıkan metaforları olumlu ve olumsuz olmak üzere iki ana başlık altında toplamıştır. Olumlu kategorisinde ortaya çıkan metaforlarda uzaktan eğitim uygulamalarının eğitimin devamlılığını sağlama, yer ve zamandan bağımsız öğrenmeye imkân verme kapsamındaki rolü önemli bir özellik olarak vurgulanmış ve ilköğretim öğrencileri için uygulanabilir bir öğrenme modeli olduğu ortaya konulmuştur. Olumsuz kategorisinde en çok dikkat çeken etkileşim sorunu olmuştur. Ayrıca, öğrencilerin uzaktan eğitimi zorunluluk olarak algılamasından dolayı sosyal ve pedagojik olarak yaş gruplarına uygun şekilde desteklenmelerinin önemi vurgulanmıştır.

Akpolat (2021), pandemi sürecinde uzaktan eğitimi deneyimlemiş ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin algılarını incelemiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitimi kolay ulaşılabilir, eğlenceli, kurtarıcı olmasından dolayı olumlu algıladıkları ortaya konulmuştur. Diğer taraftan öğrenciler, uzaktan eğitimin kendilerini yalnızlaştırdığını bildirmiş ve geleneksel eğitime kıyasla daha fazla bireysel çaba göstermek durumunda kaldıklarına işaret etmişlerdir. Öztürk ve Koca (2021), uzaktan eğitim kavramına ilişkin metaforlarda ortaokul öğrencilerinin algısını incelemiş ve en çok üretilen metaforların okul, anlamsız, örgün eğitim olduğu tespit etmiştir. Araştırmada olumsuz anlamda uzaktan eğitim kategorisinin göz ardı edilemeyecek bir frekansa sahip olduğu görülmüştür.

Güngör (2021), Kilis 7 Aralık Üniversitesi İslami İlimler Fakültesinin değişik sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algılarını incelemiştir. Analizler sonucunda, öğrencilerin, en sık “aldatıcı” ve “yapay” temasına vurgu yaptıkları belirlenmiştir. Öğrencilere göre, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini tutması mümkün değildir. Atik (2020), Fen Bilgisi öğretmen adaylarının algılarını incelemiş ve katılımcıların uzaktan eğitime yönelik olumlu metaforların yanında olumsuz metaforlara da işaret ettikleri görülmüştür. İletişim, duyuşsal, eğitsel ve erişilebilirlik olmak üzere dört tema belirlenmiştir. Bazı katılımcıların uzaktan eğitimden memnun olduğu ve bazılarının da memnun olmadığı görülmüştür. Sağlıklı iletişim kuramadıklarını ve sosyalleşemediklerini ifade eden katılımcıların yanında uzaktan eğitimin esnekliği ve sağladığı fırsat eşitliğine işaret eden katılımcılar olmuştur.

Kazu ve ark. (2021) Elazığ’da ilkök, ortaokul ve lise düzeyinde çalışan öğretmenlerle yürüttüğü çalışmasında sürecin istenilen düzeyde verimli geçmediği yönündeki görüşlere işaret etmiştir. Cantürk ve Cantürk (2021) ilkök, ortaokul ve lise düzeyinde çalışan İngilizce öğretmenlerinin salgın sürecindeki uzaktan eğitim deneyimleri ile ilgili algılarını incelemiştir. Metaforlarda gereksinim ve rahatlık kategorileri en sık tekrar eden metafor olurken karmaşa kategorisi de ikinci sırada yer almıştır. Öğrenciler açısından bakıldığında erişim sorununa en sık vurgu yapılırken disiplin sorunu kategorisi de ikinci sırada yer almıştır. Farah ve Sholikhah (2021), pandemi sürecinde Endonezya’da bir özel üniversitenin İngiliz Dili Eğitimi Bölümü’nde 55 öğrenci ve 14 öğretmenin çevrim içi öğrenmeye yönelik algısını incelemiştir.

Sonuçlar İngilizce öğrencilerinin çevrim içi öğrenmeyi olumsuz algıladıklarını; öğretmenlerin ise çevrim içi öğretime karşı tarafsız olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, çevrim içi öğrenme etkinliklerinin eğitim aktivitelerinin bir parçası yapılması gerektiğine işaret edilmiştir.

Alan yazına bakıldığında salgın sürecinde acil bir çıkış yolu olarak uzaktan eğitim zorunlu geçişte çeşitli eğitim seviyelerinde öğretmen ve öğrencilerin deneyimlerini metaforlar yoluyla aktardıkları çalışmaların bulunduğu görülmektedir. Özcan ve ark. (2020), başarılı acil uzaktan eğitim için eğitim kurumlarının hazırlıklı olmaları gerektiğinin; altyapı, insan gücünü ve materyal geliştirme önemli olduğunun altını çizmektedir. Ayrıca araştırmacılar, eğitimin bazı kademelerinde uzaktan eğitim sürecinin daha iyi işlediğinin, özellikle küçük yaş gruplarında ve uzaktan eğitimle hiç tanışmamış gruplarda aksaklıkların daha fazla yaşanabileceğine işaret etmiştir. Bu çerçeveden bakılarak bu çalışmada, Trabzon ilinde salgın sürecinde acil uzaktan ya da çevrim içi öğrenme sürecine dâhil olmuş ortaokul düzeyinde görev yapan öğretmenlerin algılarını ortaya koymak hedeflenmiştir.

Amaç

Bu araştırma, Trabzon ilinde ortaokulda çalışan öğretmenlerin çevrim içi öğrenme kavramına yönelik algılarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bireylerin deneyimlerinden yararlanarak olgular ile ilgili bilgi elde etmek için kullanılan araştırma yöntemine olgubilim denir (Onat Kocacı, 2015). Olgubilim çalışmalarında veri kaynaklarını araştırılan olguyu deneyimleyen ve yansıtabilen bireyler oluşturmaktadır (Büyükoztürk ve ark. 2020). Mevcut durumu olduğu gibi sunmak amacıyla olan çalışmalarda yöntem olarak olgubilim tercih edilmektedir (Gök & Erdoğan, 2010). Bu nedenle bu çalışmada araştırma yöntemi olarak olgubilim belirlenmiştir.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcıları uygun örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Zaman, finans ve iş gücü kaybını önlemeyi amaçlayan bu yöntem, en erişilebilir katılımcılardan başlayarak örnekleme oluşturmaya olanak sağladığı için tercih edilmiştir (Büyükoztürk ve ark. 2020). Bu amaca uygun olarak Trabzon ilinde çalışan 111 ortaokul öğretmeni örnekleme olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların cinsiyete göre frekans ve yüzdesel dağılımları, katılımcıların branşa göre frekans ve yüzdesel dağılımları ve katılımcıların mesleki kıdeme göre frekans ve yüzdesel dağılımları Tablo 1, 2 ve 3’te sunulmuştur.

Veri Toplama Aracı

Ortaokul öğretmenlerinin çevrim içi öğrenme kavramına yönelik algılarını belirlemek amacıyla iki bölümden oluşan bir anket uygulanmıştır. Oluşturulan anketin ilk bölümünde yapılan araştırma ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Anketin ikinci bölümü de kendi içinde

Tablo 1.

Katılımcıların Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzdesel Dağılımları

Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)
Erkek	37	33,3
Kadın	74	66,6
Toplam	111	100,0

Tablo 2.
Katılımcıların Branşa Göre Frekans ve Yüzdesel Dağılımları

Branş	Frekans (f)	Yüzde (%)
Türkçe	16	14,4
Matematik	25	22,5
Fen Bilimleri	22	19,8
Sosyal Bilgiler	6	5,4
İngilizce	6	5,4
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	17	15,3
Görsel Sanatlar	4	3,6
Müzik	2	1,8
Beden Eğitimi ve Spor	7	6,3
Teknoloji ve Tasarım	1	0,9
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım	5	4,5
Toplam	111	100

iki bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerine yönelik sorular bulunurken ikinci bölümde çevrim içi öğrenme deneyimleri sorgulanmıştır. İkinci bölümde “Çevrim içi öğrenme gibidir/benzer; Çünkü” cümlesi yer almaktadır ve katılımcıların boşlukları doldurması beklenmektedir. Anket, çevrim içi bir form olarak katılımcılara gönderilmiş, katılım gönüllülüğü esasına bırakılmıştır.

Etik Kurallara Uygunluk

Araştırma etik kurallar çerçevesinde yapılmış olup etik kurul izni Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu’nun 18.06.2021 tarihinde 2021-6/2.1 sayılı toplantısında verilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizinin tercih edilmesinin sebebi çevrim içi öğrenme kavramına yönelik toplanan verileri açıklayan kavramları ve ilişkileri belirlemektir. Analiz süreci, elde edilen metaforlara alfabetik sıraya konularak başlanmıştır. Metaforların açıklamalarının metaforu net bir şekilde açıklayıp açıklamadığına bakılmıştır. Belirlenen metaforlar incelenerek çevrim içi öğrenme kavramına yönelik yapılan kavramsallaştırmalar ortak özelliklerine göre kategori ve temalara ayrılmıştır.

Geçerlik ve Güvenilirlik

Çevrim içi anket formunda sunulan açık uçlu sorularla elde edilen veriler içerik analizi ile işlenmiştir. Yıldırım ve Şimşek’e (2008) göre verilerin kodlanmasında üç tür kodlamadan söz edilebilir. Önceden belirlenmiş kavramlara göre kodlama bunlardan biridir ve çevrim içi öğrenmeye ilişkin alan yazındaki çalışmalar incelenmiş (Yılmaz ve Güven, 2015; Kazu ve ark. 2021; Cantürk ve Cantürk,

2021) ve bir kod listesi oluşturulmuştur. Bu kod listesinden hem kategori hem de tema düzeyinde yararlanılmıştır. Analiz süreci iki ayrı araştırmacı tarafından ayrı ayrı yürütülmüştür. Veriler tekrar tekrar okunmuş, içeriğin tüm yönlerini açıklamak için ortak ifadeler, kelimeler çıkarılmıştır. Daha sonra kategoriler, temalar ve metaforlar netleştirilmiş ve ilişkilendirilmiştir (Bazeley, 2013). Sonuçlar kategoriler, temalar, metaforlar ve frekanslar şeklinde ifade edildikten sonra tablo hâline getirilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Güvenilirlik, iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak kodların tanımlanması ve frekansların hesaplanması yoluyla kontrol edilmiştir. Daha sonra kodlayıcılar tarafından elde edilen kategoriler, temalar, metaforlar ve frekanslar karşılaştırılmıştır. Kategoriler, temalar ve kodların iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı ortaya konulması sürecinde ilk turda iyi bir anlaşmaya varılmıştır. Katılımcıların ilgili metafor, tema veya kategoriye işaretleme sayıları, yani frekansları ilk turda eşleşmediği durumlarda ikinci tur inceleme ve gerekli durumlar üzerine müzakere yapılmış ve böylece fikir birliğine varılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde uzaktan eğitime ilişkin üretilen metaforlara, metaforlardan oluşturulan kategori, tema, frekans ve metaforlara yönelik açıklamalara Tablo 4’te yer verilmiştir. Elde edilen verilerin analizleri sonucunda toplam 111 metafor belirlenmiştir. Bu metaforlardan tek bir ortaokul öğretmeni tarafından ifade edilenlerin sayısı 98’dir. Diğer 13 metaforu ifade eden öğretmen sayısı 2 ile 4 arasında değişmektedir. Metaforlar, dört kategori altında toplanmıştır. Bunlar; “altyapı,” “etkileşim,” “motivasyon” ve “verim” dir.

Altyapı Kategorisi

Altyapı kategorisi, çevrim içi öğrenmenin gerçekleştirilebilmesi için donanımsal alt yapının olması gerekliliğini ifade etmektedir. Bu kategoride öğrencilerin çevrim içi öğrenmeye katıldıkları imkânsızlıklarını içeren ‘fırsat eşitsizliği’ teması yer almaktadır. Bu temada yer alan metaforlar %1,8 oranı ile tüm kategorilerde bulunan temalar arasında en düşük orana sahiptir. Fırsat eşitsizliği temasında ‘taşım su (1), eşit şartları sağlamayan sistem (1)’ metaforları yer almaktadır.

K1 ve K42 kodlu ortaokul öğretmenleri teknik alt yapı eksikliklerine özellikle internet bağlantısı sorunlarına vurgu yapmışlardır. K1’e göre, “Çevrim içi öğrenme taşım su ile değirmeni döndürmek gibidir. Çünkü çevrim içi öğrenme için yeterli ve gerekli teknik alt yapı bütün öğrencilerde bulunmamaktadır.” Hâlihazırda çevrim içi öğrenme deneyimlerinde yaşanan sorunların çözümü ulaşması için öneriler de sunan katılımcı sözlerine şöyle devam etmektedir: “Fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırmak adına tüm öğrencilerin derse katılımını sağlayabilmek gerekmektedir. Alt yapı sorunları çözüldükten sonra öğrencilerin canlı derse katılımının disiplinli bir şekilde devam edebilmesi adına sisteme işlenmek üzere yoklamalar alınmalıdır. Canlı dersler için güvenilir bir uygulama geliştirilmeli ve canlı dersler öğretmen ve öğrencinin kamerası açık şekilde işlenmelidir. Çocuklarının çevrim içi öğrenmeye ayak uydurabilmeleri adına velilere bilgilendirme toplantıları yapılmalıdır.”

K42’ye göre, “Çevrim içi öğrenme eşit şartları sağlamayan sistem gibidir/ benzer; Çünkü internet sıkıntılıdır.”

Etkileşim Kategorisi

Etkileşim kategorisi karşılıklı olarak birbirini etkileme işini ifade etmektedir. Bu kategoride öğretmen öğrenci etkileşiminin zayıf

Tablo 3.
Katılımcıların Mesleki Kıdeme Göre Frekans ve Yüzdesel Dağılımları

Mesleki Kıdem	Frekans (f)	Yüzde (%)
1-5 Yıl	3	27,2
6-11 Yıl	39	35,1
12-15 Yıl	25	22,5
16-20 Yıl	28	25,2
20 yıl – üstü	16	14,4
Toplam	111	100

Tablo 4.

Katılımcıların çevrim içi öğrenme kavramına ilişkin metaforlarının kategori, tema, frekans, yüzde ve açıklamaları

Kategori	Tema	f	%	Metaforlar	Metaforlara Yönelik Açıklamalar
Altyapı	Fırsat eşitsizliği	2	1,8	Taşıma su (1), Eşit şartları sağlamayan sistem (1)	"Çevrim içi öğrenme için yeterli ve gerekli teknik alt yapı bütün öğrencilerde bulunmamaktadır." (K1)
Etkileşim	Etkileşememe	8	7,2	Kavanozdaki balı açmadan tatmak (1), Konferans dinlemek (1) Televizyon (2), Yüz yüze gibi değil (1), Manzara izlemek (1), Canlı görüşme (1), Yapay çiçek (1)	"Etkileşim kısıtlıdır, dinleyiciler ilgisizdir." (K25) "Aradaki ekran iletişimi kısıtlamaktadır. Duyguların paylaşımı sunidir." (K86)
Motivasyon	Dikkat	2	1,8	Film(1), Elektrik (1)	"Doğru kullanırsan yararlı olur, yanlış kullanırsan elektrik gibi çarpar, zarar verir." (K30)
	İlgi	6	5,4	Kedi (1), Yıldız (1), İnternette öğrenme (1), Bireysel çalışma (1), Ayna (1), Özel ders (1)	"Sadece merak edenler ondan bir şeyler anlayabilir." (K29) "Öğrenmeye istekli olan için çok verimli diğeri için ise çok zordur." (K94)
	Hazır bulunuşluk	2	1,8	Bilinçli öğrenciye öğretme biçimidir (1), Gece ile gündüz(1)	"Verimli bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için öğrencinin bilişsel alanda almaya açık ve gerekli hazır bulunuşluk düzeyinde olması gerekmektedir." (K59)
Verim	Etkili	27	24,3	Okul (1), Bal (1), Çağın gereği(2), Kolaylaştırıcı (1), Format atmak (1), Etkileşimli öğrenme (1), Bulut (1), Virüs (1), Eğitimin geleceği (1), Ezan (1), Yağmur (2), Öğretici (1), Hayat (1), Orkestra (1), Işınlanma (1), Yüz yüze eğitim (2), Havuz (1), Oyun (1), Ağaç (1), Su (1), Global sınıf (1), Kitap okumak (1), Yara bandı (1), Fırsat eşitliği (1)	"Çocukların zihinlerini yeşertir." (K83) "Şef öğretmendir. İyi yönetir ve öğrenci de katılırsa harika bir uyum gerçekleşir bütün duyarlar harekete geçer." (K80) "Doğru kullanıldığında aynı anda pek çok kişiye farklı mekânlarda ulaşabilen, son derece esnek, renkli, bilginin sadece öğretmene dayalı olmadığı, rahatça ulaşılabilir ve paylaşılabılır olduğu muazzam bir etkileşim içerir." (K107)
	Çare	17	15,3	Âmâ (1), Serada zerkavat yetiştirmek (1), Baharatsız/ tuzsuz yemek (2), Aşı (1), ilaç (2), Mecburiyet (1), İletişim parçası (1), Denize düşenin sarıldığı yılan (1), Zor durumda kullanılan (1), İlk yardım (1), Hazır süt (1), Fanusta balık (1), Ay (1), Sanal öğrenme (1), Okulu eve taşıma (1)	"Çevrim içi öğrenme acil geliştirilen bir çözüm önerisidir." (K49) "Nasıl ki anne sütünün yerini diğer sütler tutamıyorsa yüz yüze eğitimin yerini de uzaktan eğitim tutamaz." (K97) "Öğrencilerin okulun hâlâ var olduğunu bilmelerini sağlıyor. Müfredatı yetiştirmeye çalışan öğretmenler uzaktan eğitimi kullanılmaz hâle getiriyor." (K105)
	Belirsiz	11	9,9	Arada kalmak (1), Daldaki kuş (1), Buzdağının görünen yüzü (1), Tiyatro (2), Sanal alışveriş (1), Evlilik (1), Gölge Oyunu (1), Balık avlamak (1), Kovid aşısı (1), Yarı uyanıklık (1)	"Öğrenci seyirci olarak sahnedeki her şeyi canlı canlı izleyip görür ama sahnede oyuncu olan öğretmen karanlıkta oturan seyirciyi göremez." (K41) "Ürün güzel gözükür fakat ne geleceği belirsizdir." (K75) "Öğreten ve öğrenen arasında güçlü bir bağ, sadakat ve bağlılık gerektirir. Bu güçlü bağ kurulamazsa, öğrenme gerçekleşemez." (K76)
	Etkisiz	36	32,4	Uzayda yardım beklemek(1), Duvara /boşa anlatmak(4), Gerçeğe uzak(2), Akıntıya karşı yüzmek(2), Bebeğe söz anlatmak (1), Şekersiz tatlı (1), Zor süreç (2), Havanda su dövmek (2), Pasif öğrenme (1), Zahmetli (1), Suyu yazı yazmak (1), Balık tutmayı anlatmak (1), Davulun sesi (1), Yetersiz (1), Problem çözme ezberlemek (1), Kelek karpuz (1), soğuk yemek (1), Karda ayak izi oluşturmak (1), Yarım öğrenme (1), Kelaynak (1), Karınca (1), Rüya (2), Hızlandırılmış kurs (1), Ceset (1), Sisiphos'un yüklendiği kaya (1), Kedinin bakarak kasap olması (1), Yemeği ekranda tatmak (1), Dokunmadan bakmak (1)	"Yeterince kalıcı olmuyor ve değerlendirmesi zordur." (K28) "Ruh yok." (K69) "Ne kadar çaba gösterirsen göster karşı kıyıya ulaşmak çok zor." (K70) "Çocukların sadece isimleri küçücük bir kare içerisinde vardır; cisimleri, simaları, jest ve mimikleri yoktur; çoğunlukla size dönüş vermezler, seslenirsiniz duvar gibi susarlar." (K84)

olduğunu ifade eden "etkileşememe" teması yer almaktadır. Bu temada yer alan metaforlar %7,2 oranına sahiptir ve 8 katılımcı etkileşim kategorisi altında etkileşim sorununa atıfta bulunmuştur. Etkileşememe temasında 'kavanozdaki balı açmadan tatmak (1), konferans dinlemek (1) televizyon (2), yüz yüze gibi değil (1), manzara izlemek (1), canlı görüşme (1), yapay çiçek (1) metaforları yer almaktadır. K39, bu doğrultudaki görüşünü "Çevrim içi öğrenme televizyon gibidir/benzer; çünkü çocuklar bizi televizyon izler gibi izliyor. Bilinçli bir şekilde sınıftaki gibi değil." derken K14, "Çevrim içi öğrenme canlı görüşme gibidir/benzer; çünkü öğrenciler ile görüşürsünüz ama sınıf ortamdaki duygu, jest, mimik, heyecan vb. aktarmak ya da oluşturmak zordur." demiştir.

Motivasyon Kategorisi

Motivasyon, kişinin eyleme geçmesini sağlayan iç ya da dış dürtülerin etkisini ifade etmektedir. Motivasyon kategoride bütün düşünce ve duyguları bir konu üzerinde yoğunlaştırmayı ifade eden "dikkat" teması; belli bir konu, olay ya da etkinlikten hoşlanma ve ona öncelik vermeyi ifade eden "ilgi" teması ve belli bir konunun öğrenilebilmesi için gerekli olan gelişim ve ön öğrenmelere sahip olmayı ifade eden "hazırbulunuşluk" teması yer almaktadır. Bu kategoride yer alan temalar %9 oranına sahiptir ve dikkat %1,8, ilgi %5,4 ve hazırbulunuşluk %1,8 oranı ile temalarına dağılmaktadır.

K4'e göre, "Çevrim içi öğrenme film gibidir/benzer; çünkü çok dikkat ister." diyerek çevrim içi öğrenmede dikkatin önemine

işaret ederken K15, “Çevrim içi öğrenme kedi gibidir/ benzer; çünkü öğrenci derslerle ilgilenirse verimli olur ilgilenmezse eski öğrendikleride kaçar gider.” diyerek çevrim içi öğrenmenin başarısının temelinde öğrencinin ilgisinin etkisine atıfta bulunmuştur. Benzer şekilde K74, “Çevrim içi öğrenme internetten öğrenme gibidir/benzer; Çünkü kontrol öğrencinin elindedir ve isterse bilgiyi alır istemezse almaz.” demiştir. Hazırbulunuşluğa dikkat çeken katılımcılardan K59’un metaforu ve gerekçesi şu şekildedir: “Gece ve gündüz gibidir. Çünkü, bilgiyi görgüyü alan çocuk aydınlanırken ulaşamayan, imkânı olmayan çocuk bilgiden mahrum kalır ve karanlığa düşebilir. Hatta imkânı olduğu hâlde başka amaçlara yönelip dersi terk eden öğrenci bitmeyen bir karanlığa düşebilir.”

Verim Kategorisi

Verim, eğitimde ortaya çıkan, istenen ya da beklenen sonucu ifade etmektedir. Bu kategoride etkileme gücünü ifade eden “etkili” teması, sonuca ulaşmak ya da engelleri aşmak için izlenecek yolu ifade eden “çare” teması, çevrim içi öğrenmenin getirdiği belirsizlikleri ifade eden “belirsiz” teması, çevrim içi öğretmenin eğitimde etkisinin olmadığını ifade eden “etkisiz” teması yer almaktadır. Etkisiz temasında yer alan metaforlar %32,4 oranı ile tüm kategorilerde bulunan temalar arasında en yüksek orana sahiptir. Etkili teması, %24,3'lük oranla ikinci sırada yer alırken 15,3'lük oranla çare teması üçüncü sırada yer alırken %9,9'lük oranla belirsiz teması dördüncü sırada yer almaktadır.

Katılımcılardan 27 kişi salgın sürecindeki çevrim içi öğrenme deneyimlerini olumlu değerlendirmekte ya da etkili olduğunu düşünmektedir. Bu doğrultuda, K58 görüşünü “Çevrim içi öğrenme eğitimin geleceği gibidir/benzer; çünkü öğrencilerin bilgiyi oluşturabilmesi için birlikte çalışmaya teşvik edildikleri ve destekledikleri bir öğrenme modeli ortaya koyar.” şeklinde ifade etmiştir. K100 görüşünü “Çevrim içi öğrenme su gibidir. Çünkü sızamayacağı yer yoktur.” şeklinde ifade ederken K111, “Çevrim içi öğrenme yara bandı gibidir. Çünkü eksiklikleri tamamlayıp, eğitimi iyileştirir.” 17 katılımcı, çevrim içi öğrenme deneyimlerini salgın sürecinde eğitimin devamlılığını sağlamaya yönelik çıkış yolu ya da çare olarak değerlendirmiştir. K77’nin bu kapsamdaki görüşü “Çevrim içi öğrenme denize düşen insanın sarıldığı yılan gibidir. Çünkü uzaktan eğitim zorunluluktan ortaya çıkmış, eksilerini artılarını düşünmeden kabullendiğimiz bir sistemdir.” şeklinde iken K48, “Çevrim içi öğrenme hasta vücuda enjekte edilen bir aşı gibidir. Nasıl aşı ile vücudumuza antijen verip antikor üretimi sağlanarak hastalık için önlem alıyorsak, çevrim içi ders ile de eğitim sistemine yeni bir akım yani bakış açısı getirerek acil çözüm sunduk.” demiştir. 11 katılımcı, çevrim içi öğrenme sürecinin ya da sonuçlarının belirsizliğine işaret etmiştir. K24’ün bu doğrultudaki görüşü, “Çevrim içi öğrenme daldaki kuşlara şarkı söylemek gibidir. Kuşlar her an uçabilir. Bağlantı her an kopabilir. Öğrenilen bilgiler, kuşun daldaki ağırlığı kadar zihinde kalıcıdır.” şeklinde iken K92, “Çevrim içi öğrenme balık avlamak gibidir. Olta yı denize salıyoruz. Gerisi rastgele.” demiştir. Katılımcılardan 36 kişi, salgın sürecinde gerçekleştirdikleri çevrim içi öğrenme deneyimlerinin verimsiz ya da etkisiz olduğunu düşünmektedir. K34’ün görüşü, “Çevrim içi öğrenme davulun sesi gibidir. Çünkü uzaktan hoş görünür. Ama işin içine girince çok da sıkıntılı olduğu görülür.” şeklinde iken K44, “Çevrim içi öğrenme soğuk yemek gibidir. Çünkü açsın ve bir kaşık yediğinde yıkıma uğratar.” demiştir.

Tartışma

Çalışmada elde edilen veriler, altyapı, etkileşim, motivasyon ve verim olmak üzere 4 kategori altında toplanmıştır. Öğretmenlerin çevrim içi öğrenme kavramına yönelik oluşturdukları metaforlar

incelendiğinde, altyapı kategorisi altında fırsat eşitsizliği teması altında teknolojik alt yapı yetersizliği ve her öğrencinin eşit şartlarda teknolojik araçlara sahip olamayışına işaret eden öğretmenler olmuştur. Kuzu ve ark. (2021), Elazığ’da çalışan K12 öğretmenleri ile yürüttüğü çalışmasında benzer sonuçlar bulmuştur. Öğrenci katılımının azlığından yakınan öğretmenlerin, öğrencilerin eşit şartlarda teknolojik araçlara sahip olamayışını bu duruma sebep olarak gösterdikleri görülmüştür. Benzer şekilde Atik (2020), Fen Bilimleri öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısını incelediği çalışmasında, katılımcıların altyapı sorunları nedeniyle erişim sorunları yaşayabildiğine işaret etmiş, bazı öğrencilerin çevrim içi öğrenme için gerekli olan araçlara sahip olamamasının süreci sekteye uğrattığına işaret etmiştir.

Etkileşim kategorisi incelendiğinde, öğretmenlerin öğrencileriyle etkileşim kuramadıklarına işaret ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin bir konferans, televizyon ya da manzara izliyormuş gibi seyirci kaldıklarını, sosyal ve duygusal etkileşimin çok kısıtlı ya da suni olduğunu ifade eden katılımcılar olmuştur. Bu sonuç, Cantürk ve Cantürk (2021), İngilizce öğretmenlerinin uzaktan eğitim deneyimleriyle ilgili görüşlerini incelediği çalışmasıyla örtüşmektedir. Araştırmacılar, öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarıyla gerçekleştirdikleri ders anlatımıyla ilgili yaptıkları metaforlarda etkileşim sorununun en sık tekrar eden metafor olduğunu bildirmiştir. Widyahastuti ve ark. (2017), Endonezya’daki lise düzeyindeki öğrencilerin çevrim içi öğrenme deneyimine katılım eğilimlerini incelemiştir. Çevrim içi öğrenmenin öğrencilere ödev yükleme, çevrim içi sınav, tartışma ve yorum paylaşımı gibi etkinliklere her zaman, her yerde katılım imkânı sunmasını, etkileşim ve işbirliği esnekliğini lise öğrencileri için fırsat olarak değerlendirmiştir.

Diğer taraftan internet erişiminin sınırlı olmasını ve öğrencilerin sınıf etkinliklerine ilgi veya motivasyon eksikliklerini karşılaşılan en temel zorluk olarak belirtmiştir. Cardullo ve ark. (2021), çevrim içi öğrenme ortamlarında, standartları karşılama risklerine maruz kalmadan önce öğretmenlerin platformları keşfetme ve bu ortamda başarıyı deneyimleme fırsatlarına ihtiyaçları olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, araştırmacılar kaliteli çevrim içi öğrenme deneyimleri için öğretmenlerin kendi öğretim teknolojisi ihtiyaçlarını ve öğrencilerinin ihtiyaçlarını algılamalarının önemine dikkat çekmiştir.

Motivasyon kategorisi incelendiğinde öğretmenlerin çevrim içi öğrenmenin dikkat ve özen gerektiren doğasına, öğrencinin ilgisi, hazırbulunuşluğu ve öğrenmeye istekli olmasının önemine dikkat çektiği görülmektedir. Bozkurt (2020), ilköğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin algılarını incelediği çalışmasında, çevrim içi öğrenme sürecine acil giriş yapan ilköğretim öğrencilerinin uyum sağlamakta zorlandıklarını bildirmiş; sınıf ortamında öğretmen tarafından etkili bir şekilde yönetilebilen motivasyon sürecinin çevrim içi öğrenme ortamlarında nasıl sürdürülebileceğinin irdelenmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Yan ve ark. (2021), K-12 eğitimlerinin farklı aşamalarındaki öğrencilerin salgın sırasında zorunlu tam zamanlı çevrim içi öğrenmeye nasıl tepki verdiğini araştırmıştır. Lise çağındaki öğrencilerin bağımsız öğrenme becerileri geliştirerek çevrim içi öğrenmeye daha fazla uyum sağlama yeteneğine sahipken, okul öncesine doğru yaklaştıkça öğretmenlere duyulan güçlü güven duygusunun arttığı ortaya konulmuştur.

Çevrim içi öğrenmenin ana zorluklarından biri olarak dijital uçurumu çevreleyen erişim sorununa işaret eden araştırmacılar, hem internet altyapısının hazır olmaması hem de öğrencinin teknik becerilerindeki eksikliklerin, öğrencilerin çevrim içi öğrenmeye

yönelik güven ve coşkuda düşüş yaşamalarına neden olabileceğini bildirmiştir. Tawfik ve ark. (2021), öğretmenlerin acil çevrim içi öğrenme yaklaşımına geçerken hangi engellerle karşılaştıklarını irdelemiştir. Yüz yüze öğrenme sırasında öğretmenlerin günlük etkileşimleri aracılığıyla öğrencilerin sosyo-duygusal iyilik hallerini izleyebildiğini ancak çevrim içi öğrenmede öğrencilerin sosyo-duygusal ihtiyaçlarını belirlemenin zor olduğuna işaret etmiştir. Teknolojinin öğrencilerin kaygılarını nasıl artırdığı ve öğretmenlerin öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılama konusunda zorlandıklarını ve yeni yol arayışına girdiklerini bildirmiştir.

Verim, metaforların daha büyük bir oranının yer aldığı kategoridir ve etkili, etkisiz, çare ve belirsiz temaları yer almaktadır. Öğretmenlerin büyük bir oranı çevrim içi öğrenme deneyimlerini etkisiz bulmaktadır. Yüz yüze eğitimin yerini almasının mümkün olamayacağını, salgın nedeniyle zorunlu olarak tercih edilen geçici bir süreç olduğunu belirten öğretmenlerin yanında ortaokul düzeyindeki öğrencileri için uygun bir öğretim modeli olmadığını düşünen öğretmenler deneyimledikleri çevrim içi öğrenmeyi etkisiz olarak değerlendirmiştir. Bunun yanında etkileşim sorunlarının, ölçme ve değerlendirme sürecinin belirsizliğinin, kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesinin zor olduğunun altını çizen ve süreci belirsiz ya da salgın sürecinde eğitim için çıkış yolu olarak değerlendiren öğretmenler olmuştur. Doğan ve Doğan (2021), salgın sürecinde çevrim içi öğrenmeyle eğitimi sürdüren ortaokul ve lise öğrencilerinin algısını incelediği çalışmada, öğrencilerin uzaktan eğitimi tamamen olumsuz olarak değerlendirdikleri; sıkıcı, zor, anlamsız, kaygı verici, yalnızlaştırıcı gibi kategorilere işaret ettikleri görülmüştür. Araştırmacılar, üretilen metaforların tamamının olumsuz metaforlar olmasının nedenini, okulların sadece bilgi aktarım merkezi değil aynı zamanda onlar için bir eğlence, sosyalleşme ortamı olması ve bu ortamdan uzak kalmış olmalarından kaynaklandığına vurgu yapmıştır.

Salgın sürecinde çevrim içi ya da uzaktan öğrenmenin nasıl algılandığını metaforlar yoluyla irdeleyen çalışmalar vardır ve olumsuz metaforların yanında olumlu metaforların var olduğu görülmektedir (Akpolat, 2021; Bozkurt, 2020; Demirbilek, 2021). Ortaokul düzeyinde çevrim içi öğrenme giderek kabul gören bir yaklaşım olmasına rağmen genel olarak karma ya da dönüştürülmüş sınıf şeklinde uygulamalar yaygındır. Bu seviyede, tam çevrim içi öğrenme emekleme düzeyindedir ve salgın ile birlikte bu yaklaşıma acil ve zorunlu bir giriş yapılmıştır. Buna rağmen çalışmanın katılımcılarının azımsanmayacak bir oranının çevrim içi öğrenmeye sıcak baktıkları ve etkili ya da verimli olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Çevrim içi öğrenmeyi eğitimin geleceği, global bir sınıf, fırsat eşitliği, hayatın kendisi olarak değerlendiren öğretmenler olmuştur. Spitzer ve Musslick (2021), 2020'de okulların kapanmasının Alman öğrencilerin 4-10. sınıf düzeyi matematik dersi için müfredat tabanlı bir çevrim içi öğrenme yazılımındaki performanslarının nasıl etkilediğini araştırmıştır. Öğrencilerin performanslarının bir önceki yıla göre arttığı ortaya konulmuştur. Araştırmacılar, düşük başarılı öğrencilerin performanslarının, yüksek başarılı öğrencilere göre daha fazla gelişme gösterdiğini, düşük ve yüksek başarılı öğrenciler arasındaki performans farkının azaldığını vurgulamıştır.

Sonuç ve Öneriler

Ülkemizde ve dünyada korona virüs salgını sürecinde eğitimin her kademesinde öğretmen ve öğrenciler için çevrim içi öğrenme, tercihe bakılmaksızın zaruri hâle gelmiştir. Acil olarak hayata geçirilen çevrim içi öğrenme uygulamalarında başarının yakalanması, öğrenme ortamlarının önemli bileşenleri olan öğretmen, öğrenci,

altyapı ve içeriğin rol, pay ya da sorumlulukların titizlikle planlanmasına bağlıdır. Çevrim içi öğrenme uygulamalarında öğretmen anahtar bir role sahiptir ve bu çalışmada ortaokul düzeyinde görevini sürdüren öğretmenlerin çevrim içi öğrenme kavramına yönelik algılarını belirlemek amaçlanmıştır.

Ortaokul düzeyinde çevrim içi öğrenme giderek kabul gören bir yaklaşım olmasına rağmen genel olarak karma ya da dönüştürülmüş sınıf şeklinde uygulamalar yaygındır. Bu seviyede, tam çevrim içi öğrenme emekleme düzeyindedir ve salgın ile birlikte bu yaklaşıma acil ve zorunlu bir giriş yapılmıştır. Buna rağmen çalışmanın katılımcılarının azımsanmayacak bir oranının çevrim içi öğrenmeye sıcak baktıkları ve etkili ya da verimli olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Çevrim içi öğrenmeyi eğitimin geleceği, küresel bir sınıf, fırsat eşitliği, hayatın kendisi olarak değerlendiren öğretmenler olmuştur. Bu çerçevede, salgın sonrasında ortaokul düzeyinde çevrim içi öğrenmenin potansiyelini irdeleyen araştırmaların yapılması önerilmektedir. Altyapı, içerik sorunları tamamen bertaraf edildiğinde, çevrim içi öğrenmeye istekli öğretmen ve öğrencilerden oluşan çevrim içi sınıflarda "Nasıl bir öğrenme modeli ile anlamlı sonuçlar elde edilebilir?" sorusunun yanıtı aranabilir. Okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler, ebeveynler ve tüm paydaşların deneyimleri irdelenebilir. Çevrim içi öğrenmenin ortaokullarda geçici çözümden kalıcı duruma nasıl getirilebileceği üzerine derinlemesine araştırmalar yapılabilir.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan alınmıştır (18.06.2021, 2021-6/2.1).

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – Y.K., A.Ö.; Tasarım – Y.K., A.Ö.; Denetleme – Y.K.; Kaynaklar – Y.K., A.Ö.; Veri Toplanması ve/veya İşlenmesi – Y.K., A.Ö.; Analiz ve/veya Yorum – Y.K., A.Ö.; Literatür Taraması – Y.K.; Yazıyı Yazan – Y.K., A.Ö.; Eleştirel İnceleme – Y.K.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Ethics Committee Approval: Ethical committee approval was received from the Ethics Committee of Trabzon University (Date: 18.06.2021, Approval No: 2021-6/2.1).

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – Y.K., A.Ö.; Design – Y.K., A.Ö.; Supervision – Y.K.; Materials – Y.K., A.Ö.; Data Collection and/or Processing – Y.K., A.Ö.; Analysis and/or Interpretation – Y.K., A.Ö.; Literature Review – Y.K.; Writing – Y.K., A.Ö.; Critical Review – Y.K.

Declaration of Interests: The authors have no conflicts of interest to declare.

Funding: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Akpolat, T. (2021). Ortaokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, (Gelecek Sayı), 497-522.
- Arslan, M. M., & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim-Öğretim Açısından İncelenmesi. *Millî Eğitim*, 34(171), 100-108.
- Atik, A. D. (2020). Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algısı: Bir Metafor Analizi. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(2), 148-170.

- Aydın, F. (2013). Üniversite Öğrencilerinin "Çevre" Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 16(26), 25–44.
- Barbour, M. (2010). Researching K-12 online learning: What do we know and what should we examine? *Distance Learning*, 7(2), 7–12.
- Bazeley, P. (2013). *Qualitative data analysis: Practical strategies*. London: Sage.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi sırasında ilköğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik imge ve algıları: Bir metafor analizi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1–23. [CrossRef]
- Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in A time of global crisis due to coronavirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), i–vi.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). Bilimsel araştırma yöntemleri. *Pegem Akademi*, 1–360.
- Cantürk, G., & Cantürk, A. (2021). İngilizce Öğretmenlerinin Covid-19 Küresel Salgını Sürecinde Gerçekleştirdikleri Uzaktan eğitim Deneyimleriyle İlgili Görüşlerinin Metaforlar Yoluyla Belirlenmesi. *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences*, 3(1), 688–724.
- Cardullo, V., Wang, C. H., Burton, M., & Dong, J. (2021). K-12 teachers' remote teaching self-efficacy during the pandemic. *Journal of Research in Innovative Teaching and Learning*, 14(1), 32–45. [CrossRef]
- Cavanaugh, C. S., Barbour, M. K., & Clark, T. (2009). Research and practice in K-12 online learning: A review of open access literature. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 10(1). [CrossRef]
- Celen, F. K., Celik, A., & Seferoglu, S. S. (2018). Yükseköğretimde Çevrim-İçi Öğrenme: Sistemde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Journal of European Education*, 1(1), 25–34.
- Çivril, H., Aruçaslan, E., & Özaydın Özkara, B. (2018). Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Algıları: Bir Metafor Analizi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8(1), 39–59. [CrossRef]
- Demirbilek, N. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Öğretime İlişkin Metaforik Algıları. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 1-15. Retrieved from <http://www.e-ijer.com/tr/pub/issue/60913/786303>
- Doğan, Ü., & Doğan, A. (2021). Öğrencilerin Uzaktan Eğitime İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(9), 12–23.
- Duran, Y., & Aladağ, C. (2018). Ortaöğretim Öğrencilerinin Vatan Kavramına İlişkin Algılarının Metaforla Belirlenmesi. *Journal of Turkish Studies*, 13(Issue 19), 589 –614. [CrossRef]
- Erten, P. (2020). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri öğretmen Adaylarının Sanal Sınıflara Yönelik Metaforik Algıları. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 133–148.
- Farah, R. R., & Sholikhah, N. M. (2021). English learning and teaching are like a rollercoaster: Metaphor of online learning amid COVID-19 outbreak in Indonesia. *Eralingua: Jurnal Pendidikan Bahasa Asing dan Sastra*, 5(2), 388–401.
- Fidan, M. (2017). Karma Öğrenme Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Kavramına Yönelik Metaforik Algıları. *International Online Journal of Educational Sciences*, 9(1), 276–291.
- Gök, B., & Erdoğan, T. (2010). Investigation of pre-service teachers' perceptions about concept of technology through metaphor analysis. *TOJET: Turkish Online Journal of Educational Technology*, 9(2), 145–160.
- Güngör, A. (2021). Yükseköğretim Öğrencilerinin 'Uzaktan Eğitim' Kavramına İlişkin Metaforik Algıları: Kilis 7 Aralık Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Örneği. *Eskiyeşi*, 45, 693–717.
- Hardal, M. (2016). Ortaöğretim Öğrencilerinde Şehitlik Algısının Metaforlarla incelenmesi. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 72–78. [CrossRef]
- Karahan, E., Bozan, M. A., & Akçay, A. O. (2020). Sınıf Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin pandemi Sürecindeki Çevrim İçi Öğrenme Deneyimlerinin İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 201–215.
- Kazu, İ. Y., Bahçeci, F., & Yalçın, C. K. (2021). Öğretmenlerin Koronavirüs Pandemisi Döneminde Verdikleri uzaktan Eğitime İlişkin Metaforik Algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2), 701–715.
- Korkmaz, F., & Ünsal, S. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerin "Teknoloji" Kavramına İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi [An investigation of preschool teachers' perceptions on the concept of "technology"]. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(35), 194–212.
- Onat Kocabıyık, O. (2015). Olgubilim ve Gömülü kuram: Bazı Özellikler Açısından Karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55–66. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/trkefd/issue/21483/230242>
- Özcan, E. K. E. N., Tosun, N., & Eken, D. T. (2020). Covid-19 Salgını ile Acil ve Zorunlu Uzaktan Eğitime Geçiş: Genel Bir Değerlendirme. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 113–128.
- Öztürk, D., & Koca, A. H. D. (2021). Ortaokul Öğrencilerinin Laboratuvar ve Uzaktan eğitim Kavramlarına Yönelik Metaforik Algıları. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 5(1), 179–199.
- Spitzer, M. W. H., & Musslick, S. (2021). Academic performance of K-12 students in an online-learning environment for mathematics increased during the shutdown of schools in wake of the Covid-19 pandemic. *PLoS One*, 16(8), e0255629. [CrossRef]
- Tawfik, A. A., Shepherd, C. E., Gatewood, J., & Gish-Lieberman, J. J. (2021). First and second order barriers to teaching in K-12 online learning. *TechTrends: For Leaders in Education and Training*, 65(6), 1–14. [CrossRef]
- Türk Dil Kurumu (2021). Retrieved from <https://sozluk.gov.tr/>.
- Widyahastuti, F., Fransiskus, D., & Tjhin, V. U. (2017). How active are K-12 students using Edmodo as online motivation, interaction and collaboration tools for learning process? 10th International Conference on Human System Interactions (pp. 94-97).
- Yan, L., Whitelock-Wainwright, A., Guan, Q., Wen, G., Gašević, D., & Chen, G. (2021). Students' experience of online learning during the COVID-19 pandemic: A province-wide survey study. *British Journal of Educational Technology*. [CrossRef]
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel araştırma Yöntemleri* (Baskı. 6). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, F., Göçen, S., Yılmaz, F. (2013). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algıları: Bir Metaforik Çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 151–164.
- Yılmaz, G. K., & Güven, B. (2015). Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Metaforlar Yoluyla Belirlenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 6(2), 299–322.
- Yılmaz, R., Gümüş, S., & Okur, R. (2005). *Türkiye'de Yüksek Örgün Öğrenimde Çevrim içi Öğrenme*. Sakarya, Turkey: IETC
- Yurdugül, H., & Sırakaya, D. A. (2013). Çevrim İçi Öğrenme hazır Bulunuşluluk Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 392–406.

Extended Abstract

Purpose

K12 online learning attracts researchers' attention, and it has become a way out for all education levels with the outbreak of COVID-19 pandemic. There are researches reporting experiences of teachers and students from various education levels through metaphors for the forced transition to distance education as an emergency outlet for education and instruction during the epidemic process. The researchers pointed out that the distance education process functions better at some levels of education, whereas disruptions are more likely among younger students and groups that have no previous experience of distance education. From this perspective, the present research was designed to find out the perceptions of secondary school teachers who had to give distant or online classes with a sudden transition from face-to-face to online education in Trabzon, a province in the north of Turkey, during the pandemic.

Methods

This research was carried out with phenomenological research method as it allows obtaining information about selected phenomena based on the experiences of the individuals. The universe of the research consists of secondary school teachers working within the borders of the Republic of Turkey. Since it would be inconvenient to reach the whole universe, sampling was done to represent the universe. The sample consisted of 111 secondary school teachers working in the province of Trabzon.

In order to determine the participants' perceptions of the concept of online learning, a questionnaire form was prepared through literature review. The form consists of two parts. Part one questions demographic facts and online learning experiences of respondents while the other part presents a gapped statement to be completed by the respondents. The statement was as follows: "Online learning is like/similar to because". The questionnaire form was sent to the participants online, leaving it to the discretion of the receivers to fill out the form. Collected data were subjected to content analysis.

The data were analyzed by two different researchers separately, and their analysis results were compared to make sure that the findings of the researchers were consistent. To ensure inter-coder agreement, meetings were held by the two researchers as needed, and the results were tabulated.

Discussion, Conclusion, and Recommendations

As a result of the analysis of the data obtained from the secondary school teachers, a total of 111 metaphors were extracted. Of these metaphors, 98 were mentioned by only one participant each. The rest of the 13 metaphors were expressed by 2-4 participants each. During the data analysis, the metaphors indicated by the participants were clustered around four main categories. The categories were "infrastructure," "interaction," "motivation," and "efficiency."

When the metaphors used by the teachers to describe the concept of online learning were examined, the theme of unequal opportunities was elicited under the category of infrastructure. In connection with this theme, some of the teachers referred to inadequacy of technological infrastructure and unavailability of similar technological tools for all students.

Under another category, which is interaction, it was found out that the teachers could not interact with their students in the context of online learning. Some participants stated that their students were passive like audience of a conference or watchers of television or scenery, and that they could maintain only limited or artificial social and emotional interaction.

Third, in relation with motivation, the teachers placed emphasis on the demanding and attention-requiring nature of online learning as well as the importance of students' interest, readiness and willingness to learn.

As the last category, efficiency was seen to cover a greater proportion of the metaphors, and it consisted of the themes "effective," "ineffective," "remedy," and "ambiguous." The majority of the participants found online learning experiences ineffective. Some of the participants said that online learning can hardly replace face-to-face education and that it was just a mandatory process temporarily implemented due to the pandemic. Some others thought that it is not an appropriate teaching model for secondary school students, and they evaluated their online learning experience as ineffective. In addition, there were teachers who stressed interaction-related problems, the uncertainty of the measurement and evaluation process, and the difficulty of permanent learning in online learning. They alternatively deemed the process to be a solution for sustaining education during the pandemic.

Although online learning is an increasingly accepted approach at the secondary school level, blended or transformed classroom practices are common. At this level of education, fully online learning is still in its infancy, and the COVID-19 outbreak has brought an urgent and compulsory transition to this approach of teaching. Despite this, a significant proportion of the participants were seen to judge online learning positively and regard it effective or efficient. Some others defined online learning as the future of education, a global classroom, equality of opportunities, and life itself. In this respect, it is recommended to look into the potential of online learning at secondary school level when the pandemic is over. Apart from this, answer might be sought to the potential research question "What kind of an online learning model can yield meaningful results?" addressing online classes consisting of teachers and students willing to learn online once the infrastructure and content problems are completely overcome.